

ORSZÁGOS MŰSZAKI FEJLESZTÉSI
BIZOTTSÁG
RENDSZERELEMZÉSI IRODA

A DRI NEMZETKÖZI SZÁMITÓGÉPES HÁLÓZAT
ÉS SZOLGÁLTATÁSAINAK ISMERTETÉSE

Budapest, 1981. szeptember

ORSZÁGOS MŰSZAKI FEJLESZTÉSI
BIZOTTSÁG
RENDSZERELEMZÉSI IRODA

A DRI NEMZETKÖZI SZÁMITÓGÉPES HÁLÓZAT
ÉS SZOLGÁLTATÁSAINAK ISMERTETÉSE

Összeállította:

Postáné Vellai Györgyi

Készült az ORSZÁGOS MŰSZAKI INFORMÁCIÓS KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR
házi sokszorosítójában

A/5 méretben, 200 példányban, 30 oldal terjedelemben
Utánnnyomás készült 150 példányban

TARTALOMJEGYZÉK

	oldal
BEVEZETÉS	1
I. FEJEZET : A DRI RENDSZER ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE	2
Személyi, technikai feltételek	3
II. FEJEZET: A DRI NEMZETKÖZI ADAT- BÁZIS RENDSZERE	5
Az USA nemzeti és regionális adatbankjai	6
Nemzetközi adatbankok	8
Európai országok adat- bankja	9
Kanadai adatbankok	10
Japán és kelet-ázsiai adatbank	11
Nemzetközi Valuta Alap adatbankjai	12
OECD adatbankok	14
Speciális ágazati és pénzü- gyi adatbankok	16

	oldal
III. FEJEZET : ALKALMAZÁSI RENDSZEREK	19
IV. FEJEZET : MAKROGAZDASÁGI ELŐREJELZÉSEK	22
USA makrogazdasági modellje és előrejelzései	22
A DRI nemzetközi makrogazdasági előrejelzései	23
MELLÉKLET	26
IRODALOMJEGYZÉK	27

B E V E Z E T É S

A nemzetközi Alkalmazott Rendszerelemzési Intézettel /IIASA/ folyó együttműködés keretében, amelynek tagszervezete a Magyar Alkalmazott Rendszerelemzési Bizottság, eddig már több nemzetközi számítógépes hálózat szolgáltatásainak megismerésére nyílt lehetőség. Az ez év májusában megrendezett I.P.SHARP Nemzetközi Számítógépes Hálózat előadása és számítógépes demonstrációja széleskörű érdeklődést váltott ki. A következőkben ismertetésre kerülő Data Resources, Inc./DRI/ integrált számítástechnikai rendszer a világ egyik legnagyobb, legszélesebbkörű nemzetközi adatbázisával, az adatbázis korszerű feldolgozását szolgáló speciális software-ekkel rendelkezik. Nemcsak korszerű technika, magas szintű számítástechnikai háttér, hanem képzett szakértői garda is szolgálja a különböző elemzési, előrebeclési és szimulációs feladatok gyors, pontos és tudományosan megalapozott megoldását. A DRI egyrészt egy teljesen integrált információs és elemzési rendszer felhasználási lehetőségét, másrészt gazdasági információkat, közgazdasági konzultációs szolgáltatásokat bocsát ügyfelei rendelkezésére.

I. FEJEZET

A DRI RENDSZER ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A DRI / Data Resources, Inc./ 1968. decemberében alakult számos neves közgazdász részvételével, élükön Otto Ecksteinnel, aki a Harvard Egyetem közgazdaságtan professzora, az Elnök Gazdasági Tanácsadói Testületének korábbi tagja. A vállalat központja Lexingtonban /Massachusetts / van.

Fő jellemzője az az integrált információs és elemzési rendszer, amely egyetlen szerves egységbe tömöríti az egész világot felölelő adatbankokat, az ezekre épülő gazdasági modelleket, a részletes ipari és pénzügyi előrebecsléseket, és amelynek segítségével képes a különféle politikai, gazdasági és tervezési kérdések magasszintű megválaszolására.

Az adatbankok, modellek és előrebecslési szolgáltatások döntő részben az USA gazdaságának, legnagyobb ágazatainak igényeit elégíti ki. Az ökonometriai alapokra épített rendszerek alapját az USA Makrogazdasági Szolgálat képezte. Ma már kiterjednek a gazdaság egészére, a pénzügyekre, a mezőgazdaságra és az energiaszektorra éppúgy, mint a fogyasztás, az acél- és faipari termékek, a szállítás-hírközlés területére. Interszektorális modelleket, speciális termékekre vonatkozó előrebecsléseket is készítenek. Az USA-ban többek között ügyfelek közé tartozik kétszáz ipari nagyvállalat, a legnagyobb kereskedelmi bankok kétharmada és sok, kormány mellett működő hivatal is.

Az USA mellett más országok is használják a DRI szolgáltatásait. Rendelkeznek kanadai, európai és japán adatbankokkal, modellrendszerekkel is. Európai központjuk Brüsszelben van. Legújabb fejlesztésük a harmadik világra / a fejlődő országokra / vonatkozó adatbankok és modellrendszerek létrehozása. Az USA-n kívüli, gyűjtőnéven nemzetközi szolgáltatások olyan eszközöket nyújtanak, amelyekkel az ügyfelek gyorsan készíthetnek elemzéseket és előrebecsléseket adott politikai és gazdasági helyzetekről, azoknak az üzleti életre gyakorolt hatásáról a világ minden részén.

SZEMÉLYI, TECHNIKAI FELTÉTELEK

A vállalat munkatársi gárdája ökonometrikusokból, közgazdászokból, computer- és programspecialistákból és rendszerelemzőkből áll. Jelenleg több mint négyszáz közgazdász dolgozik a vállalatnál, akik szorosan együttműködnek küldő neves közgazdászokkal, vezető egyetemekkel és nemzetközi intézetekkel. Az USA-ban, Kanadában és Európában összesen kilenc DRI fiókiroda működik.

A DRI a Burroughs B 7700/B 7800 számítógéprendszert használja, amely folyamatosan napi huszonnégy órát üzemel, megbízható és kiváló minőségű. Előnye még, hogy többfajta programozási nyelvvel is működtethető, így az Algol 60-nal, a BASIC-kel, a COBOL-lal a FORTRAN-nal és a PL/1-gyel.

A DRI tevékenységeinek áttekintésénél az alábbi területeket érdemes kiemelni :

- Széleskörű információs adatbankok
- Makrogazdasági előrebecslések / USA és nemzetközi/
- Széleskörű computer szolgálat
- Konzultációs és oktatási program

II. FEJEZET

A DRI

NEMZETKÖZI ADATBÁZIS RENDSZERE

A DRI adatbankjai napi, heti, havi, negyedéves és éves gazdasági információkat tartalmaznak, amelyek között az 1920-as évek közepéig visszanyúló idősorok is vannak. A mintegy hatmillió, on-line formában elérhető idősor felöleli az USA és több mint kétszáz más ország pénzügyi, demográfiai és gazdasági adatainak nagy részét. A legtöbb információ garantáltan huszonnégy órán belül elérhető.

A legfontosabb területek a következők :

- USA makrogazdasági idősorai
- USA mikrogazdasági idősorai
- USA regionális adatai
- Nemzetközi adatbankok

Az adatbankot 45 fős speciális szakképzettséggel rendelkező munkatárs tartja fenn. Kirendeltségeik az USA különböző városaiban / Washington, Lexington, San Francisco, stb./ Torontóban, és Brüsszelben található meg. Rendelkezésre áll egy gyakorlott programozókból és rendszerszervezőkből álló team is.

A DRI szakértők mind idősorok, mind keresztmetszeti adatok kézi és gépi tárolását végzik. Az adatbankok kezelése mellett fejlesztési, dokumentációs és konzultánsi feladatokat is ellátnak.

A DRI jó híre az adatbankok kezelése területén három tényezőnek köszönhető. Ezek a pontosság, a gyorsaság és a széleskörű adatkinálat. A pontosságot a nagyon szigorú minőségi kontroll biztosítja.

Mindénféle adatot többen ellenőriznek matematikai tesztekkel vagy szűrőpróbával, attól függően, hogy az adatok természete mit enged meg. A gyorsaságot az adatszűrés csatátó irodákkal kialakított közvetlen kapcsolat biztosítja.

Az USA DRI adatbankjai közül néhány nagyobb érdeklődésre számot tartó adatbankot részletesebben is bemutatunk.

Az USA nemzeti és regionális adatbankjai :

Az USA központi adatbankja

Ez az adatbank nemzetgazdasági szintű pénzügyi, gazdasági és demográfiai idősorok gyűjteménye. Tartalmazza a nemzeti jövedelem és termelés elszámolási adatait; a kereskedelem, hajózás, készletek és megrendelések alakulását; a fogyasztói és termelői árindexeket; a munkaerő, foglalkoztatás, munkaórák és keresetek, lakásépítés adatait; a negyedéves pénzügyi jelentéseket, pénzügyi és fogyasztói hiteladatokat. Mindegyik idősor naprakész, az új adatok hivatalos megjelenését követően azonnal meghoszabbitják. Az adatokat állami szervek és magántársaságok is szolgáltatják. Az állami intézmények között az alábbiak szerepelnek : Szövetségi Bank Tanács, Szövetségi Kereskedelmi Bizottság, az USA kereskedelmi, Munkaügyi és Pénzügyminisztériuma. A magán adatszolgáltatók közé tartoznak: az Amerikai Vasutak Egyesülése, New York Első Nemzeti Városi Bankja, Ingatlanközvetítők Egyesülése, Életbiztosítósok Országos Intézete.

Az USA megyei adatbázisa

Az adatbank 3 033 megyére és megyei jogú területre tartalmaz éves idősorokat / több mint kétszázezret / az ágazatonkénti foglalkoztatás, a személyes jövedelem és egyes komponenscinek alakulásáról, a népesség életkor és nemek szerinti megoszlásáról. 1965-től állnak rendelkezésre adatok. A személyes jövedelmek és a foglalkoztatás alakulásá-

ról az USA Kereskedelmi Minisztériumának Gazdasági Elemzési Irodája szolgáltatja az információkat. A népességre vonatkozó adatok a Népszámlálási Hivataltól származnak.

Modellezési adatbank

Az USA gazdaságának makromodelljéhez szükséges negyedéves idősorokat tartalmazza. Más, zömében USA-ra vonatkozó DRI adatbankokból származó adatok építik fel, amelyek a következő területekről tartalmaznak információkat : fogyasztói kiadások, kormányzati kiadások, külkereskedelem, foglalkoztatás és munkaerő, pénzügyek, építés és lakásügyek, autóipar, pénzkészlet változása, ipari termelés és termelékenység, készletek, energia, magán beruházások, árak és bérek.

Az USA regionális adatbankja

Az USA különböző államainak, régióinak, városainak gazdasági tevékenységeit jellemző mutatókat tartalmaz. Információkat közöl pl. a személyes jövedelem és komponensei, a munkaerő, foglalkoztatás, munkaórák és keresetek, népesség és más demográfiai jellemzők, fogyasztói árindexek, bankügyi és pénzügyi mutatók, kormány bevételeinek és kiadásainak, a vállalati termelés és a kiskereskedelmi forgalom alakulásáról. Az adatok havi, negyedéves és éves bontásban állnak rendelkezésre. Az adatszolgáltatók között szerepelnek a szövetségi bankok és a különböző szövetségi képviseletek. Kiegészítésként, amikor nincs meg vagy nem elég gyakori időközönként közlik szövetségi szinten az információkat, a DRI felhasználja az államoktól kapott adatokat is.

Az USA árakra vonatkozó adatbankja

Fogyasztói, termelői és ipari árindexeket tartalmaz, amelyeket a Munkaügyi Minisztérium Munkaügyi Statisztikai Hivatala /BLS/ állít össze. A BLS ezeket az indexeket két különböző havi jelentésben közli: " A fogyasztói árindex-

ek: Részletes jelentés"-ben, a Termelői árak és árindexek" kiadványban. A legtöbb indexnél nincs szezonális kiigazítás.

Az adatbankban megközelítőleg nyolcezerhatszáz idősort tárolnak az alábbi bontásban : az egyes városok fogyasztói árindexe / CPIU/, bérből élők, irodai dolgozók indexe / CPIW/ és ennek komponensei.

Nemzetközi adatbankok

A DRI nemzetközi adatbankjának bemutatásánál az elsődleges csoportosítási ismervünk az adatszolgáltató szervezet, másodlagos az adatbank közgazdasági tartalma.

Fő adatszolgáltatók és adatbankok^x

Európai elsődleges adatszolgáltatók, mint adatforrások

- Európai nemzetek által szolgáltatott adatok bankja / EUROPE /
- Egyesült Királyság CSO adatbankja / EU/UK/
- Franciaország SIC adatbankja / EU/France/
- NSZK IFO adatbankja / EU/GERMANY/

Nemzetközi Pénzügyi Alap, mint adatforrás

- Nemzetközi pénzügyi statisztikai adatbank / IFS/
- Fizetési mérlegek adatbankja / IMFBOF/
- Külkereskedelem irányok szerinti statisztikai adatbankja / IMFDOT/

OECD mint adatforrás

- Fő gazdasági mutatók adatbankja / OECDMEI/
- Nemzeti jövedelemmel kapcsolatos elszámolások

x/ Az adatbank megnevezése után zárójelben az adatbank azonosítója szerepel.

- adatbankja / OECDNIA /
- Külkereskedelem adatbankja /"A" sorozat/ /OECDTSA/
- Nemzetközi kereskedelmi információs szolgálat
/ OECD/ kereskedelem "C" sorozat / / ITIS/

Japán adatbank / JAPAN /

Japán energia adatbankja / JPENG/

Kelet Ázsiai Adatbank / EASIADB/

Kanadai Adatbank / CANADA/

Fejlődő országok elsődleges forrásból származó adatbankja / LDC/

Nemzetközi Rekonstrukciós és Fejlesztési Bank / IBRD/

- Hitelek adatbankja / IBRD/WDEBT/

Mint a fentiekből kiderül, a nemzetközi adatbankokhoz az információkat vagy közvetlenül az érintett ország statisztikai hivatalából, gazdasági és pénzügyi intézményeiből kapják, vagy nemzetközi szervezetek / IMF, OECD, IBRD/ statisztikai kiadványaiból merítik. Ezekben az adatbankokban olyan információkat tárolnak, amiket igen széleskörűen lehetne hasznosítani nálunk is a tervezésben, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok kialakításában, a nemzetközi kooperációs lehetőségek felderítésében.

A magyar alkalmazhatóság szempontjából az egyik legfontosabb adatbázis az erópai országok adatbankja.

Európai országok adatbankja

Általános gazdasági, ipari és pénzügyi adatokat tartalmaz makro és mikroszinten egyaránt. Összesen tizenkét ország szolgáltat adatokat / az Európai Gazdasági Közösség tagjai, illetve Svájc, Svédország és Spanyolország/. Legnagyobb méretű adatbázisa az Egyesült Királyságnak, Fran-

ciaországoknak, és az NSZK-nak van, ezeket külön adatbankban, külön azonosítóval/CSO, SIC, IFO/ megjelölve tárolják. Minden országra rendelkezésre állnak az alábbi adatok :

- Ipari termelés tevékenységek szerinti elhatárolásban
- Bérek és árak ágazatonként
- Nemzeti jövedelem és termelés mutatói
- Munkaerő és foglalkoztatás ágazatonként
- Fogyasztói és kiskereskedelmi mutatók
- Építőipari adatok
- Pénzkinálat és komponensei
- Árfolyamok és kamatráta
- Fizetési mérleg és külkereskedelmi statisztika

Az adatokat a különböző országok hivatalos forrásaival szolgáltatták, beleértve a központi statisztikai hivatalokat, minisztériumokat, központi bankokat és hivatalosan elismert kereskedelmi szervezeteket.

Az éves, negyedéves, havi és heti adatokat a legkülönbözőbb gazdasági elemzésekhez és előrebecslésekhez felhasználják, az egyszerű jelentésektől a legbonyolultabb ökonometriai modellekig.

A Föld Európán kívüli országairól Kanada, Japán, Kelet-Ázsia és a fejlődő országok adatbankja nyújt tájékoztatást.

Kanadai adatbankok

Széleskörű statisztikát tartalmaznak az ország gazdasági, demográfiai és pénzügyi folyamatairól. Két általános és néhány speciális ágazati adatbankot tartanak fenn a DRI rendszeren belül. A DBCANIM megközelítőleg húszezer társadalmi gazdasági mutatót tartalmaz. A nemzetgazdasági és régióális szintű adatokat a Kanadai Statisztikai Hi-

vataltól kapják. Az adatokat Lexingtonban tárolják, azonban közvetlen számítógépes kapcsolatban vannak Ottavával, így minden új adatot egy napon belül beépítenek. A másik általános gazdasági adatbankot / DBCAND / Torontóban tartják fenn és főleg a Bank of Canada-tól, a CANSIM-től / Kanada társadalmi gazdasági információit kezelő rendszertől / kapott adatok, kereskedelmi folyóiratokból, ipari sajtóközleményekből és egyéb kanadai statisztikai kiadványokból nyert információk építik fel. Mindkét általános adatbázis tartalma és jellege a SHARP rendszeren belül tárolt " Mini Base, Main Base" és a " Mini Base Supplement " adatbankhoz hasonlít.

Az éves, negyedéves, havi és heti idősorokat konjunktúra elemzésekre és hosszútávú előrebecslésekre használják fel. Az általános gazdasági adatbankok mellett Kanadának külön mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és energia adatbankja van.

Japán adatbank

A japán gazdaság egyik legkorszerűbb adatbankja. Az adatokat a japán NIKKEI cégtől havonta kapják mágnesszala - gon, százharminc fontos idősort gyakrabban is telexen. Az adatbázis tartalmazza a nemzeti jövedelem és termelés, az üzleti élet és pénzügyek, a háztartások jövedelme és kiadásai, a külkereskedelem és fizetési mérleg alakulását. A legtöbb adat havi, negyedéves, féléves és éves szinten is szerepel. Ezt az adatbankot mind japán, mind USA cégek igen gyakran használják, többek között makrogazdasági előrebecslésekre, japán beruházási lehetőségek vizsgálatára, a japán ipar egyes USA iparágra gyakorolt hatásának elemzésére.

Kelet-ázsiai adatbankok

Ausztrália, Kína, Hong-Kong, Indonézia, Korea, Malaysia és még néhány távol-keleti ország gazdasági profiljáról nyújt tájékoztatást. A hivatalos forrásból származó havi, negyedéves és éves adatok tartalmazzák a nemzeti jövedelem, a termelés, az árak és bérek, az árfolyam, külkereskedelem és fizetési mérleg, a foglalkoztatás és munkaerő, a pénzkinálat és kamatláb alakulását.

Fejlődő országok adatbankja

Hasonló szerepet játszik, mint a kelet-ázsiai adatbank, csak a világ többi részén található elmaradott ország hivatalos forrásból származó adatait tartalmazza. Hasznos információkat nyújt nemzetközi szervezeteknek, bankoknak, multinacionális vállalatoknak és különböző kormányoknak is.

Nemzetközi hitelek adatbankja

A Világbank / IBRD / éves és időszakos kiadványaiban rendszeresen közli kilencvenhét fejlődő ország adósságállományát. Az adatbank e jelentések alapján tartalmazza minden egyes hitelfeltevő ország kötelezettségeit, törlesztéseit, kamatfizetéseit, teljes hitelszolgáltatás, stb. A nemzetközi bankok mellett a két legnagyobb nemzetközi adatszolgáltató szervezet a Nemzetközi Valuta Alap / IMF/ és a Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Szervezete / OECD/.

Nemzetközi Valuta Alap, mint adatszolgáltató DRI adatbankjai:

IMF Nemzetközi Pénzügyi statisztikai adatbankja

Az IMF 150 tagországa gazdasági és pénzügyi adatainak egyedülálló gyűjteménye. A legtöbb adat mind keresztmet-

szetben, mind időben homogenizált, összehasonlítható.

Többek között az alábbi adatokat tartalmazza

- Árfolyamok, beleértve az USA \$ / nemzeti valuta és fordítva, valamint a nemzeti valuta SDR-hez viszonyított arányát.
- Nemzetközi tartalékok és komponensei
- Pénz és bankstatisztika, ami tartalmaz adatokat a központi, kereskedelmi és más típusú bankokra és egyéb pénzügyintézetekre is.
- Kamatrátá, árak és termelés
- Nemzetközi kereskedelem, beleértve az export-import és a fizetési mérlegadatokat is.
- Kormányzati pénzügyek : állami bevételek, kiadások és finanszírozás
- A nemzeti elszámolási rendszer néhány kiválasztott kategóriája, az eredeti módszertan szerint.
- Népeségi adatok

Forrása az IMF Nemzetközi Pénzügyi Statisztika c. kiadványa, ahol éves, negyedéves és havi adatokat is közölnek.

IMF Fizetési mérlegek adatbankja

Több mint száz tagország fizetési mérlegadatait tartalmazza analitikus és standard formában. Az analitikus statisztika az egyes országok belső elemzéseikhez nyújt hatékony segítséget. A külkereskedelmi tételeken kívül a rövid és hosszúlejáratú tőkemozgásokat leíró adatok építik fel. A standard forma lehetőséget nyújt nemzetközi összehasonlításokra is.

Mindkét csoportba tartozó adatokat a Fizetési Mérlegek Évkönyvéből kapják meg.

IMF külkereskedelmi irányok szerinti statisztikája

A teljes export és import adatokat tartalmazza 230 ország és földrajzi régió szerint éves, negyedéves és havi bontásban. Az adatbankot a világkereskedelem alakulásának elemzéséhez és előrebecsléséhez használják. Alkalmazható az egyes országok, régiók világgiazi pozíciójának, kereskedelmi mérlegének vizsgálatához is.

OECD Adatbankok

OECD fő gazdasági mutatók adatbankja

25 OECD tagország és négy földrajzi régió gazdasági, demográfiai és pénzügyi mutatóinak gyűjteménye. Az alábbi területeket öleli fel :

- Nemzeti elszámolások rendszere
- Ipari termelés
- Építés
- Belkereskedelem és külkereskedelem
- Munkaerő és foglalkoztatás
- Árak és bérek
- Belső és nemzetközi pénzügyek
- Fizetési mérlegek
- Ipari tevékenység mérése 32 ISIC iparágra

Három OECD kiadvány adatait dolgozzák fel, ezek : "Main Economic Indicators" "Labor Force Statistics" és "Indicators of Industrial Activity", amelyek éves, negyedéves és havi adatokat tartalmaznak.

Az adatbank megbízható bázist nyújt a legkülönbözőbb nemzetközi vagy ország tanulmány készítéséhez. A legtöbb makrogazdasági változó általános gazdasági elemzésekhez használható, míg a részletes ipari és munkaerő statisztikák speciálisabb ipari vagy termékorientált elemzések adatbázisát képezhetik.

OECD Nemzeti jövedelem adatbankja

Éves és negyedéves jövedelmi és termelési adatokat tartalmaz. Éves adat minden OECD tagországra rendelkezésre áll, negyedéves csak 11 országra. A negyedéves adatok az egyes országok saját elszámolási rendszerében vannak nyilvántartva, keresztmetszeti, tagországok közötti összehasonlító elemzésekre nem alkalmasak. Az éves adatok standardizáltak az OECD módszertannak megfelelően, így országok közötti összehasonlító elemzéseket végezhetnek velük. Különösen a részletes személyes fogyasztási és beruházási adatállomány nyújt egyedülálló, hasznos információkat a szektorális és ipari elemzésekhez. Negyedéves adatok vannak Franciaországra, NSZK-ra, az Egyesült Királyságra, Egyesült Államokra, Ausztráliára, Ausztriára, Kanadára, Finnországra, Olaszországra, Japánra és Svédországra.

Az adatokat az alábbi OECD kiadványokból nyerik : National Accounts of OECD Countries és Quarterly National Accounts Bulletin.

OECD nemzetközi kereskedelmi információs forrás a nemzetközi kereskedelemre vonatkozóan. Export, import érték és volumen adatokat tartalmaznak, a melyeket az OECD "C" sorozatú kereskedelmi kiadványából nyernek / Trade Series "C"/. A világkereskedelem több mint 80 %-át felöleli az a statisztika, ami 24 országra és ezeknek több mint 190 kereskedelmi partnerére 1961-től rendelkezésre áll. A SITC nomenklatúrájának megfelelően több mint 1100 termékre, illetve termékcsoportra részletes adatokat tárolnak.

Többféle vizsgálatra nyújt lehetőséget, többek között :

- A fő kereskedelmi utak termékenkénti teherszállításának vizsgálata

- Különböző termékek külföldi piaci elhelyezési lehetőségei
- Az export és importjavarok változó összetételének vizsgálata egy ország vagy régió vonatkozásában.

OECD Kereskedelmi adatbankja / Trade Series "A"/

24 ország több mint száz kereskedelmi partnerével folytatott kereskedelméről nyújt információkat, három fő csoportban:

- Az OECD országok teljes exportja és importja kereskedelmi partnereiként.
- Az OECD tagországok kereskedelmi a SITC nomenklatúra szerint.
- Az OECD volumen és átlagos értékindexe SITC csoportonként és az alapsoportok szintjén is.

Az adatok az OECD " Statistics of Foreign Trade, Monthly Bulletin, Series "A" c. kiadványában jelennek meg éves és havi gyakoriságban.

Általában a fő külkereskedő országok kereskedelmi pozíciójának megítéléséhez nyújt hasznos segítséget. Gyakran használják a valuta és árupiacok rövidtávú változásainak értékeléséhez is.

Az általános gazdasági, pénzügyi és külkereskedelmi statisztikai adatok mellett speciális ágazati és pénzügyi információkat is tárolnak a DRI rendszerben.

A pénzügyi adatbankok az USA vállalati pénzügyi és bankstatisztikai adatait tartalmazzák. Külön tárolják a részvények árfolyamára, a vállalati alapok változására, a hitelek alakulására vonatkozó információkat.

A speciális ágazati és ágazatközi adatbankok is elsősorban az USA biztosítási, mező- és erdőgazdasági, vegyipari, általános energia, szén, olaj, és gáz, építőipari

és fogyasztási adatait tartalmazzák, kivéve a nemzetközi energia, költségeket előrebecslő, cellulóz és papír, valamint az olajárak adatbankja.

Nemzetközi energia adatbank

Részletesen tartalmazza országonként és régióként minden fűtőanyag termelését és felhasználását ágazatok szerint, az export és import alakulását, készletváltozást, tartalékokat, hulladékhasznosítást, az árakat és költségek alakulását.

A nemzetközi információkat az OECD és a Nemzetközi Energia Ügynökség, az USA és Kanada adatait a Kereskedelmi Minisztérium, Energiaügyi Minisztérium, Amerikai Kőolajipari Intézet, Kanadai Kőolajipari Egyesület, Amerikai Gázipari Egyesület, Edison Elektromos Egyesület szolgáltatja. Az éves, negyedéves, havi és heti adatokat különféle regionális vizsgálatokhoz, speciális elemzésekhez alkalmazzák.

Költségek előrebecslését szolgáló adatbankok

Különböző iparágak termelését, értékesítését és az ezekhez tartozó pénzügyi adatokat / árak, költségek, nyereség stb./ tárolják két adatbankban. Az egyik az USA-beli, a másik a nemzetközi adatokat tartalmazza. USA adatbank-ja a különböző fémek termelését, fogyasztását, készleteit, exportját és importját, építőipari adatokat, egyes termékek munkaóra szükségletét, bérek és jövedelmek alakulását, egyes termékek export és import árindexeit tartalmazza. A nemzetközi adatbankban a profithányad, a nagykereskedelmi árak, export és importárak országonkénti alakulását tartják nyilván. Az adatbank tipikus felhasználásai közé tartozik az infláció rövid és hosszútávú elemzése, szűk keresztmetszetek feltárása, bérskála mozgásának vizsgálata.

Papír és cellulóz adatbank

Kifejezetten erre az iparágra és végső piacára készült statisztika. Tartalmazza a termelést, kapacitást, exportot, importot, készleteket és szállítást mindenféle papírtermékre.

Az USA-n és Kanadán kívül tíz európai országra, Japánra és Braziliára is tartalmaz éves, negyedéves, havi és heti adatokat. Felhasználható előrebecslésre, fűkész termékek és kész papíráruk jövedelmezőségének összehasonlítására, nemzetközi cellulóztermelés és árak alakulásának elemzésére.

Olajárak adatbankja

Az "Oil Price Handbook" és az "Oilmanac" c. kiadványban közölt USA és más országok olajárait tartalmazza. Az éves, havi, heti és napi adatokat városonként, államonként, régióként és országokként tartják nyilván.

III; FEJEZET

ALKALMAZÁSI RENDSZEREK

A következőkben először röviden ismertetjük a DRI software állományát és bemutatjuk elemzési, előrebecslési és szimulációs célokra felépített nemzetközi modellrendszerét.

A DRI leggyakrabban használt programjai

A vállalat programozói által készített programok az adatok korszerű lekérdezését és feldolgozását, különböző statisztikai elemzések készítését, korszerű ökonometriai modellek felépítését, előrebecslések és szimulációs vizsgálatok végzését szolgálják. A programok használata nem igényel bonyolultabb programozási ismereteket. A software állományt folyamatosan fejlesztik és felújítják.

APL/700 : Különbféle problémák interaktív megoldási eszköze.

Adatok beolvasásához, feldolgozásához szükséges eljárásokat tartalmaz. A DRI adatbankokban található idősorok és keresztmetszeti adatok lehívására, átalakítására és szemléletes formában való megjelentetésére dolgozták ki.

CSS / Cross-Sectional Software/ : Keresztmetszeti adatok korszerű feldolgozását végző programcsomag. Utasításai könnyen megtanulhatók, struktúrája egyszerű. Nem programozók is alkalmazhatják. Nagy tömegű adat elrendezésére, táblázatok készítésére és különféle matematikai statisztikai művelet / regressziószámítás, szórásElemzés stb./ elvégzésére használják.

EPS / Econometric Programing System / :

Az ökonometriai programcsomag az egyik legszélesebbkörű, sokféle területen felhasználható integrált alkalmazási rendszer, eljárásokat tartalmaz az adatok korszerű kezelésére, különböző becslési módszerekre, előrebecslések és szimulációk végzésére is. Tartalmazza a klasszikus öko-

nometriai modellek kezelésére és az idősorok dinamikus vizsgálatára, előrebecslésére alkalmas matematikai statisztikai programokat is. Az eredmények tetszetős, szemléletes formában való megjelentetését beépített jelentéskészítő és grafikonokat rajzoló programok biztosítják.

MODEL

A MODEL programcsomag elsősorban az ökonometriai modellek rutinszerű használatához alkalmazható. Az EPS programcsomag segítségével felépített ökonometriai modellekkel számtalan előrebecslést lehet készíteni, a szimulációs vizsgálatok tömegét végezhetik el. A MODEL programcsomag egy adott modell paramétereinek lekérdezésére szolgáló, előrebecslési, szimulációs és az eredményeket kiíró programokat tartalmaz. Elsősorban a nem számítástechnikus DRI ügyfelek számára állították össze.

FAS / Financial Analysis System/

Vállalati és ipari pénzügyi adatok korszerű feldolgozását szolgáló programrendszer. Az APL/700 programcsomaggal együtt alkalmazva az a datok különböző DRI és külső adatbankból történő lehívására és a számítási eredmények szemléletes formában való megjelentetésére is felhasználható.

SPSS / Statistical Package for the Social Sciences/

A társadalomtudományok legkülönbözőbb területein széleskörűen alkalmazott egyszerűbb és bonyolultabb matematikai statisztikai eljárások programtára. Tartalmazza a korrelációs számítást, többváltozós regresszió számítást, faktoranalízist, diszkriminancia analízist és a szórás-elemzést.

ODYSSEY

Az adatok korszerű feldolgozása mellett nem mellékes az eredmények megjelenési formája sem. Az ODYSSEY programcsomaggal két és háromdimenziós fekete-fehér és színes ábrákat lehet készíteni.

PROMIS

Különböző tervezési feladatok elvégzéséhez, termelési folyamatok irányításához nyújt hatékony segítséget. Tartalmaz idő, költség és erőforrás allokációt végző programokat is. Elsősorban mikroszinten alkalmazható.

BIS / Budget Information System /

Az állami költségvetés készítéséhez szükséges információk lehívására és feldolgozására szolgáló rendszer. Segítséget nyújt költségvetések elkészítéséhez, a megvalósítás ellenőrzéséhez, egyes költségtételek becsléséhez és előrebecslésekhez.

EMPIRE /R/

Integrált költségvetési, elemzési, modellezési és előrebecslési rendszer, amit elsősorban különböző szintű gazdasági vezetők, tervezők, pénzügyi szakemberek használhatnak hatékonyan. Különösen alkalmas belső vállalati elszámolási rendszerek kidolgozásához, periódikusan ismétlődő jelentések készítésénél, pénzügyi és termelési tervezési feladatokhoz, beruházási költségvetésekhez, érzékenységvizsgálatokhoz és termékszintű prognózisok készítéséhez.

IV. FEJEZET

MAKROGAZDASÁGI ELŐREJELZÉSEK

A DRI előrejelzések ökonometriai modellek felhasználásával készülnek. A modelleket folyamatosan fejlesztik és újabb adatokkal egészítik ki. A modellekkel történő előrebecsléseket a külső feltételek, változások figyelembevételével végzik rövid és hosszú távra egyaránt.

A következőkben röviden ismertetjük USA, Európa, a fejlődő országok, Japán és Kelet-Ázsia modellrendszerét és a modellek segítségével folyamatosan készülő előrebecslési és szimulációs eredményeket.

USA makrogazdasági modellje és előrejelzései

A DRI USA-ra vonatkozó Gazdasági Információs Szolgálatának egyik legfontosabb területe. Tartalmazza a termelés, beruházás, fogyasztás, jövedelmek alakulását. A reálszféra és pénzügyi szféra kölcsönhatásának ábrázolása azt a célt szolgálja, hogy a modell adekvátan tükrözze a gazdaság a két szférájának összefüggéseit és alkalmas legyen gazdaságpolitikai szimulációk végzésére is. A modellben igen fontos szerepet játszanak az árak, kísérletképpen megpróbálják az inflációs folyamat kínálati oldalról történő megközelítését. A makrogazdasági modellt összekapcsolták a DRI energiamodellel úgy, hogy egyes iparágak energiaigényének hatását külön, dezaggregáltan szerepeltetik.

A modell negyedéves adatbázisra épül, rövidtávú előrebecsléseit tizenkét negyedévre előre kiszámítják és a Havi Közleményekben megjelentetik. Ebben a folyóiratban a puszta számokon túl közgazdasági, szakértői kommentárokat is közölnek.

Az elsődleges előrebecslések mellett többféle szimulációt, ún. "mi lenne ha" számításokat is végeznek összesen 900 változóra, közöttük a termelésre, fogyasztási kategóriákra, a tőkeberuházásokra, kapacitáskihasználásra, foglalkoztatás mutatóira és a kamatlábakra is.

A modellel végzett hosszútávú előrebecslési eredményeket 1990-ig közlik és rendszeresen megújítják.

A DRI nemzetközi makrogazdasági előrejelzései

A DRI nemzetközi előrebecsléseit vezető nemzetközi közgazdászokkal és gazdasági intézetekkel együttműködve készíti el. A korszerű számítástechnikai és matematikai módszerek gazdag gyűjteménye segíti a növekvő szerepet játszó tervezést, marketing tevékenységet és beruházási döntéseket a nemzetközi gazdasági és politikai események alakulásának megfelelően. Kanada, Japán és az Európai Gazdasági Közösség / EEC/ modelljei és előrebecslési módszerei a megfelelő széleskörű nemzetközi statisztikákkal együtt állnak rendelkezésre.

Kanadai előrejelzések

Negyedéves idősorok alapján 29 szektorra ipari kibocsátást, 12 iparágra termelői árakat, 10 fogyasztási kategóriára fogyasztói árakat is előrebecsülnek hosszú és rövid távra egyaránt. Hetente nyújtanak tájékoztatást Kanadának az USA-val, Japánnal és Európával folytatott gazdasági és kereskedelmi kapcsolatait várható alakulásáról.

Japán előrejelzések

A DRI/NIKKEI negyedéves japán modellt a Nikou Keizai Shimbun Forecasting Group és a DRI japán előrebecslési csoportja együttes munkával dolgozta ki. Ez az adatszol-

gáltatás a NIKKEI előrebecslési technika és a DRI előrebecslési módszereinek együttes eredményeit ötvözi.

/ A NIKKEI a legnagyobb japán pénzügyi és gazdasági információs vállalat/. Japán, USA, Európa és Kanada fejlődésének együttes negyedéves előrebecslései a fejlett ipari országok közötti komplex együttműködés várható alakulásáról tájékoztatnak. Japán belső előrebecslései a fogyasztás, beruházás, kormányzati kiadások, import és export jövőbeli alakulásáról, a nemzeti elszámolási rendszer néhány kategóriájának várható értékéről nyújtanak információkat.

Fejlődő országok előrebecslései

Az iparosodó harmadik világ országai iránt megnyilvánuló növekvő érdeklődés készítette a DRI-t arra, hogy bevezesse az un. " World Service"-t, amely segítséget nyújt a fejlődő országok, többek között Brazília, Mexikó, az OPEC országok, Klet-Ázsia országai és a nem EEC európai országok fejlődésének elemzésére és előrebecslésére. A hangsúlyt a kereskedelmi és pénzügyi folyamatok alakulására helyezik. Évente egyszer megjelenő kiadvány formájában széleskörű tájékoztatást nyújtanak az elkészült elemzési és előrebecslési eredményekről. Érdekes és figyelemre méltó az un. ország figyelő szolgálat, amely számítógéppel folytatható párbeszédes formában nyújt tájékoztatást az egyes országok múltbeli és várható gazdasági és politikai fejlődéséről. Többek között az alábbi kérdésekre válaszol ez az információs szolgálat.:

- Hogyan fejlődik az adott gazdaság ?
- Szükség van-e jelentősebb külső befektetésekre ?
- Van -e lehetőség pénzügyi közbelépésre ?

- Hozzászokott-e az ország, függ-e nemzetközi beavatkozásoktól ?
- Mennyire fejlett az ország gazdasága ?
- Hogyan irányítják, stabil-e a politikai helyzet ?
- Hogyan értékelik az ország valutáját ?
- Hogyan teljesíti hiteltörlesztési kötelezettségeit ?
- Rendelkezik-e az ország egy újabb olajembargó kivédésének lehetőségeivel ?

Európai integrált gazdasági információs rendszer

Az elsősorban Európai Gazdasági Közösség országaira készített elemzések és előrebecslések célja, hogy segítséget nyújtanak vállalatoknak, kormányhivataloknak, nemzetközi szervezeteknek különböző döntések előkészítésében, a külső környezet változásaihoz való alkalmazkodásban. Az információkat heti és havi kiadványokban, on-line formában, személyes konzultációk során és konferenciákon, szemináriumokon bocsátják ügyfelek rendelkezésére. Az előrebecsléseket és szimulációs vizsgálatokat országgonként mintegy 1000 egyenletet tartalmazó, szimultán, negyedéves idősorra épülő ökonometriai modellrendszer segítségével készítik. A modellek struktúráját az 1. sz. mellékletben bemutatjuk.

A makrogazdasági előrebecslések mellett a DRI szakértők készítenek termékszintű prognózisokat, költségelemzéseket és egyéb speciális célú vizsgálatokat is. Az elmúlt időszakban készített elemzések a DRI európai információs szolgálatának sokrétűségéről tanúskodnak. Ezekből sorolunk fel néhányat :

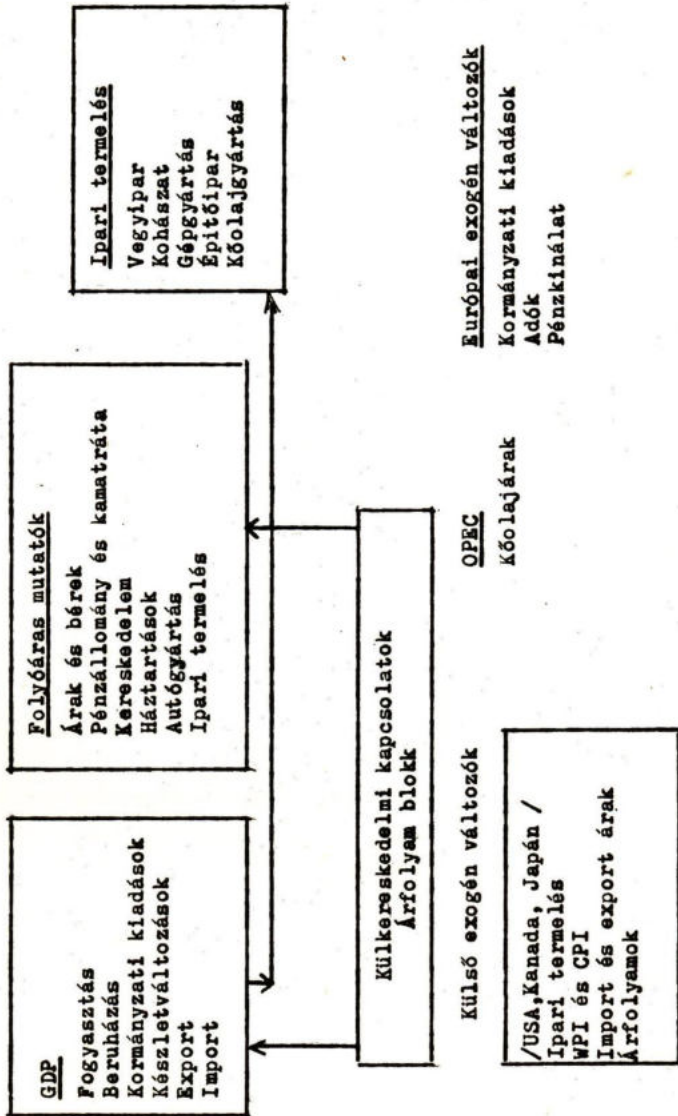
- Egy esetleges olajáremelés hatása az európai autógyártás ipar részvényeinek árfolyamára.

- A nemzetközi gazdaság ciklikus mozgását figyelő rendszer kidolgozása.
- Nyugat-Európa keresleti viszonyainak hosszútávú előrebecslései.
- Egyes termékcsoportok várható exportrészesedése a nemzetközi kereskedelemben.

A teljesség kedvéért, anélkül, hogy részletesen ismertténénk megemlítjük, hogy makrogazdasági előrebecslések mellett a DRI speciális ágazati és regionális szolgáltatásokat is végez. Ezek a szolgáltatások a különböző speciális adatbankokra épülnek és elsősorban USA vállalatok, pénzügyi szervezetek igényeit elégítik ki.

Az európai makromodellek struktúrája

1.sz.melléklet

Felhasznált irodalom

DRI kiadványok

Data Banks

International Data Bases

How to Choice the Right Device to Access
the DRI Time-Shared System ...

International Applications

Interindustry Review, Spring 1981

World Economic Bulletin, Spring 1979

DRI European Economic Information Service

DRI's Japanese and East Asian Services

Developing Country Analysis

Corporate Capabilities and Qualifications

European Economic Service

Product Line Forecasting. A DRI Case Study

Data Resources' Financial Services

Data Resources', Inc. 1978. Annual Report

Az I.P. SHARP nemzetközi számítógépes hálózat és szolgáltatásának ismertetése.

